

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ

2020. MÁJUS

TETT ÉS VÉDELEM
LIGA

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	3
A Tett és Védelem Liga	4
A jelentésről	5
Módszertan	7
Antiszemita gyűlöletcselekmények – 2020. május	10
Gyűlöletbeszéd	10
További gyűlöletcselekmények	11
Hivatalos és civil reakciók	12
Egyéb hírek	13
A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos eljárásban kezdeményezett ügyei	14
A hónap krónikája	15
Kapcsolat és támogatás	16
Felhasznált irodalom	16
Impresszum	17

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemitizmus elleni küzdelem jelentős része az antiszemita incidensek előfordulásának nyomon követése. A Tett és Védelem Liga egyik célja, hogy a társadalom szélesebb köreiből felhívja a figyelmet az antiszemitizmusra. Ennek elsődleges eszköze a közéletben előforduló gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos folyamatos és szakmailag megalapozott monitoringtevékenység. Az antiszemita incidensekre és egyéb gyűlöletcselekményekre vonatkozó információk gyűjtése és elemzése hiányában sem a zsidó közösségek, sem az egyének számára nem lehet valós védelmet biztosítani. Az adatgyűjtés eredményét a Tett és Védelem Liga havi rendszerességgel közzéteszi havi jelentések formájában, az egyes országokra/régiókra vonatkozó megállapítások összefoglalóját pedig éves jelentésben publikálja.

A jelentések kétféle cselekménnyel foglalkoznak: antiszemita gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlöletmotivált incidensekkel. A jelentések mindkét cselekményt összefoglalóan 'gyűlöletcselekményeknek' nevezik. Az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és az egyéb típusú gyűlölet-bűncselekmények közötti fő különbség az antiszemita

motiváció megléte. Az egyes országok eltérő törvényei és jogszabályi alkalmazásai következtében változó, hogy a büntetőjog szerint mely antiszemita incidensek számítanak bűncselekménynek. Előfordulnak olyan gyűlöletmotivált cselekmények is, amelyek ugyan felzaklatják a zsidó közösséget, mégsem tekinthetők bűncselekménynek, például a szólásszabadság égíse alatt. Az általános áttekintés megszerzése és az időbeli változások vizsgálata érdekében a Tett és Védelem Liga szerint mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

A minél szélesebb körű monitorozás érdekében a Tett és Védelem Liga többféle forrást alkalmaz. Az események regisztrálásán kívül, az egyes incidensek különböző jellemzőit is számba vesszük. A dokumentálás során rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére (amennyiben ismert), célpontjára és (esetleges) következményeire vonatkozó adatokat, valamint megkülönböztetjük egymástól az eltérő cselekménytípusokat.

Ebben a hónapban Alapítványunk két antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított. Mindkettő a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartozott. Mindkét eset Alapítványunkhoz érkezett lakossági bejelentés után jutott tudomásunkra. Mindkét esetben gyűlöletre uszító felirat került fel budapesti villamosmegálló falaira, amik Szabó Tímea országgyűlési képviselő ellen uszítottak.

A *További gyűlöletcselekmények* kategóriájába ebben a hónapban egy hír került. Ebbe a fejezetbe kerülnek azon hírek, események melyek bár gyűlöletcselekmények, az időpontjuk ismeretlen, vagy jelentéktelenségük illetve az antiszemita szándék egyértelműségének hiánya miatt nem képezik részét a statisztikának. Ez a hír Raffay Ernő történész furesa könyvajánlójáról szól, ami a Magyar Nemzetben jelent meg.

Május hónapban Alapítványunk új hivatalos eljárást nem kezdeményezett.

A TETT ÉS VÉDELEM LIGA

Az elmúlt évtizedben erősödött az antiszemitizmus Európában. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA)¹ felmérései és a Rágalmazásellenes Liga (ADL) Global 100² tanulmányai jól mutatják az antiszemitizmus széles spektrumát és időbeli változásait.

Az antiszemita incidensek az események tartalmát, megnyilvánulási módját és elkövetőit tekintve meglehetősen különböznek egymástól a monitorozott országokban. A modern antiszemitizmus leginkább az iszlamizmushoz és a szélsőséges jobb-, illetve baloldali csoportokhoz köthető. Iszlamista megnyilvánulások leggyakrabban Nyugat-Európa azon országaiban fordulnak elő, ahol nagyobb számú muszlim lakosság él, míg Kelet- és Közép-Európában ritkaságnak számítanak. A szélsőbaloldali antiszemitizmus Nyugat-Európában gyakran az anticionizmus álcája mögé bújlik, és rendszerint a közel-keleti

konfliktushoz köthető. Kelet- és Közép-Európában a jobboldal zsidókkal szembeni előítéletességének van hagyománya, és nem csupán a fasizmushoz és a nácizmushoz köthető, hanem időnként populista-nacionalista csoportok köreiben is megjelenik. Az elmúlt évtizedben számos országban érezte magát egyre nagyobb veszélyben a zsidó közösség. A veszélyérzet nem csak a zsidók és zsidó intézmények ellen irányuló fizikai támadások terjedése miatt növekszik, hanem az egyre terjedő összeesküvés elméletek, a gyűlölet online megnyilvánulásai és az olyan politikai kampányok miatt is, amelyek be kívánják tiltani például a brit milá szertartást és a kóser étkezést.

Az antiszemitizmus elleni harc egyre sürgetőbb probléma Európában. A Tett és Védelem Liga azért jött létre, hogy felfedje a modernkori antiszemitizmus mozgatórugóit és hatékony védelmet biztosítson ellene.

¹ Az EU alapjogi ügynöksége: „antiszemitizmus – az európai unióban 2008 és 2018 között rendelkezésre álló adatok áttekintése”

² [HTTPS://GLOBAL100.ADL.ORG](https://global100.adl.org)

A JELENTÉSRŐL

Az antiszemitizmus általános megítélése és kezelése sokszor szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele a tényleges helyzet megismerése, amelynek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek³ monitorozása.

A Tett és Védelem Liga 2019-től kezdve Európa 7 országában folytat monitoringtevékenységet. Első lépésként jelenleg Ausztriában, Csehországban, Norvégiában, Lengyelországban, Romániában, Szlovákiában és Svédországban gyűjtünk adatokat, később további országokra is ki fogjuk terjeszteni tevékenységünket. Az antiszemitizmus monitorozását illetően az országoknak megvannak a maguk sajátosságai, melyek között meglehetősen nagy különbségek fedezhetők fel. Bizonyos országokban több olyan szervezet is működik, amely a Tett és Védelem Ligához hasonló céllal rendelkezik, míg máshol elhanyagolható mértékű vagy egyáltalán nincsen hasonló tevékenység. A Tett és Védelem Liga semmi esetre sem szeretne a meglévő szervezetek helyébe lépni, információcserére törekszünk és együttműködések szeretnénk létrehozni.

A havi jelentéseken túl, az incidensek részletes elemzését ismertető éves összefoglaló jelentéseket is készítünk. A jelentéseket angol nyelven, illetve a legtöbb esetben a helyi nyelven is közzétesszük.

A gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekménytípusoktól. Ezek a bűncselekmények és incidensek egyfajta üzenetnek tekinthetők, nem csak az adott áldozatra, hanem egy nagyobb közösség felé irányulnak. Az antiszemitizmus és az egyéb gyűlölet-bűncselekmények tehát nem csak egy adott személyt, hanem az egész társ-

dalom szerkezetét támadják. Ez természetesen nem csökkenti az áldozatok által átélt fájdalmat és lelki traumát. Ezen bűncselekmények gyakran nem csak az áldozatokra vagy a tulajdonukra jelentenek veszélyt, de gyakran az áldozat önbecsülése és méltósága is csorbát szenved. Az incidensek azt érzékeltetik, hogy az áldozat nem egyenrangú tagja vagy egyáltalán nem is tagja a társadalomnak. Mivel a gyűlölet-bűncselekmények általánosságban az áldozat valamely (vélt vagy valós) megváltoztathatatlan tulajdonsága ellen irányulnak, az áldozat szinte védtelen. Az áldozatok sokszor félnek, hogy hasonló vagy még rosszabb atrocitások érik majd őket, ha azonosítják az elkövetőket az illetékes hatóságnál. Az incidensek nem megfelelő kezelése könnyen vezethet másodlagos viktimizációhoz, amikor az áldozat elhiszi, hogy ő a hibás, amiért például nem volt elég elővigyázatos, stb. Ezek a típusú bűncselekmények, mint már említettük, egy egész közösséget érintenek. Áldozatai sokszor felcserélhetők, mivel számos esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott megtámadott csoport tagja. Ez azt jelenti, hogy a megtámadott csoport minden tagja potenciális áldozattá válik és félhet, hogy a jövőben ő maga is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontja lesz. Ez különösen igaz azokra a csoportokra, amelyek hosszú idő óta ki vannak téve az előítéletességnek. Annak hosszas bizonyítása szükségtelen, hogy a zsidóság ebbe a körbe tartozik. Ezen cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen incidensek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve súlyos következményekkel járhat, hiszen egyrészt felbátorítja az elkövetőket, hogy hasonló cselekményeket kövessenek el, másrészt az egész társadalom összetartó erejét csonkítja⁴.

Nem túlzás azt állítani, hogy kevesebb gyűlölet-bűncselekményt jelentenek és dokumentálnak, mint amennyi valójában

³ Részletekért lásd a *Műszertan* fejezetet.

⁴ Levin és McDevitt 1999, 92-93; OSCE/ODIHR 2009a, 19-21; OSCE/ODIHR 2009b, 17-18; Perry 2001, 10).

történik. Az elkövetett és a bejelentett bűncselekmények számában való országokbeli eltérés nem feltétlenül köthető a zsidók számához. A kevesebb bejelentett cselekmény egyik oka, hogy az áldozatok sokszor nem jelentik az eseteket a rendőrségen vagy az illetékes hatóságnál. Ennek több magyarázata lehet. Sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik az eseteket, akár felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van továbbá, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat vagy nem tudja hova fordulhatna segítségért. Az áldozatok tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül és a bejelentés miatt még többet fognak szenvedni, illetve azt is feltételezhetik, hogy a hatóságok nem

tudják majd bizonyítani a gyűlöletmotivációt, így a bejelentés hiábavaló.

A civil szervezetek segíthetnek ezen problémák orvoslásában, együttműködhetnek a rendőrséggel és az illetékes hatóságokkal, valamint egyfajta közvetítő szerepet is betölthetnek az áldozat és a hatóság között. A civil szervezetek által készített jelentések alkalmasak lehetnek arra, hogy felhívják a hivatalos szervek figyelmét a gyűlölet motiválta bűncselekményekre és az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendeket rajzoljanak fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra terelésében, jogi védelmet nyújthatnak az áldozatoknak, és egyéb módon segíthetik őket.

MÓDSZERTAN

A jelentések kétféle cselekménnyel foglalkoznak: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel, melyeket az EBESZ a következőképpen definiál⁵ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál⁶
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. Habár az antiszemitizmusnak létezik egy széles körben elfogadott meghatározása (lásd IHRA 2017), a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozóan jelenleg nincs egy következetes definíció a Tett és Védelem Liga által monitorozott országokban.

A jogi következmények is eltérőek az egyes országokban, így előfordulhat, hogy ami bűncselekménynek számít az egyik országban, nem törvényellenes egy másikban. Egyértelmű példa erre az ún. holokauszttagadás, amely Magyarországon például jogellenes, míg a Tett és Védelem Liga által monitorozott számos másik országban nem törvénysértő. A Tett és Védelem Liga adatgyűjtése meglehetősen széleskörű, igyekszünk minden esetről beszámolni jelentéseinkben, ugyanakkor előfordulhat, hogy egymáshoz hasonló eseteket bizonyos országokban bűncselekményként, míg máshol „csak” incidensként tartunk nyilván. Mindig az adott ország büntető törvénykönyve szerinti meghatározást vesszük alapul. Úgy véljük, hogy e különbségek okozta problémák idővel csökkenni fognak, ahogy egységes meghatározásokat

és jogszabályi rendelkezéseket fogadnak el az Európai Unióban.

Jelentéseinkben részletesen ismertetjük a gyűlölet motiválta incidenseket és bemutatjuk, hogyan igyekszünk kezelni a problémákat. Jelentéseink nemzetközi és független monitorozásokon, helyi tudósítóktól szerzett információkon, valamint azonos vagy hasonló ügyekkel foglalkozó szervezetek gyűjtötte adatokon alapulnak.

A havi jelentések a lehető legtágabb értelemben veszik számba az antiszemitizmus motiválta gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletincidenseket, bemutatva azok elkövetőit, célpontját, módszereit és üzenetét. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos azonban, hogy az antiszemita motivációt meg lehet állapítani, azaz, hogy az elkövető a zsidósághoz való tartozás vagy annak feltételezése miatt választotta az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő.

A monitorozás során gyűlöletcselekménynek tekintünk minden esetet, amely a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába tartozik. Ezek lehetnek az adott ország büntető törvénykönyve által nevesített bűncselekmények (például közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban a büntető törvénykönyvben szereplő egyéb tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható.

A gyűlöletcselekmények azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített indikátorok⁷ vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. A média figyelésén és helyi tudósítók beszámolóin túl, a Tett és Védelem Liga az

⁵ A gyűlölet-bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakraborti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, a gyakorlati munkában azonban nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

⁶ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény (OSCE/ODIHR 2009a, 24). Ennek általunk való kezelését lásd később.

⁷ Ezeket a *Módszertan* részben ismertetjük.

áldozatok bejelentéseire támaszkodik. Magyarországon 24 órás forródrót működik, amely megkönnyíti a bejelentést. Célunk, hogy más országokban is létrehozzunk hasonló szolgáltatást, hogy a helyi nyelveken lehessen bejelentéseket tenni. Ezen kívül lehetőség van névtelen online bejelentésre is, ennek különösen nagy jelentősége lesz a beszámolóink szempontjából. Ha az áldozat nem tud vagy nem szeretne bejelentést tenni, a Tett és Védelem Liga közvetítő révén tudja támogatni az áldozatot a folyamatban. Közvetítő lehet az áldozat családtagja, ismerőse, az incidens tanúja vagy egy másik civil szervezet.

A Tett és Védelem Liga deklarált célja, hogy szoros kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel bizonyos országokban az incidensek áldozatai vagy tanúi először a hatóságokat értesítik.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: televízió, rádió, valamint a sajtó nyomtatott és internetes változata. A jelentések lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

A közbeszédet szakértői csoport monitorozza. Célunk, hogy a média egyre növekvő szeletét folyamatos megfigyelés alatt tarthassuk. A monitorozás kiterjed nagyjából az összes fogható tévé- és rádióadóra, minden nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, valamint az online hírportálokra, a közösségi oldalakra és a szélsőséges, gyűlöletkeltő honlapokra is. A monitorozás folyamata rendszeresen és következetesen, pontosan kidolgozott szabványok alapján történik.

A monitorozott gyűlöletesemények között vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban olyan incidensek is, amelyeket rögzítünk, de a havi statisztikába nem számítunk bele.⁸

Gyűlöletesemények, amelyek beleszámítanak a statisztikába:

- csak a monitorozott országban történt

gyűlöletesemények; nem számít, hogy az áldozat az adott ország állampolgára vagy sem

- minden cselekedet, incidens, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ha a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó vagy azt gondolták róla, hogy zsidó
- bármilyen zsidó intézmény vagy épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társul további antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel])
- a Tett és Védelem Ligának bejelentett antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, szervezetekhez, intézményekhez
- antiszemita és neonáci anyagok kihelyezése zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- Izraellel és a cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha túlmennek a politikai közlésen és a hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják
- események, melyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek.

Gyűlöletesemények, amelyek nem számítanak bele a statisztikába⁹:

- az adott monitorozott országhoz és az ország zsidóságához köthető antiszemita gyűlöletesemények, amelyek valamilyen oknál fogva nem tartoznak a statisztikába (például nem az adott országban történtek, nem bizonyítható az antiszemita szándék, nem világosak az eset körülményei)
- gyűlöletkifejezések, amelyek rendszeresen megjelennek honlapokon, kommentekben és online fórumokon, de amelyekről nem érkezett bejelentés a Tett és Védelem Ligához
- egyéb hírek, amelyek csak közvetetten kapcsolódnak az antiszemizmushoz.

⁸ A kritériumok kialakításakor felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

⁹ A statisztikába nem számító gyűlöletesemények leírását módosítottuk; a jelenlegi leírások eltérnek a 2013-ban használt meghatározásoktól.

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Fentebb említettük a különböző indikátorokat, amelyek segítenek eldönteni, hogy az adott incidens elkövetését előítélet motiválta-e vagy sem.

Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, az incidens helyszínére és időpontjára vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk és szintén lejegyezzük, hogy az adott cselekménynek voltak-e és ha igen, milyen – akár jogi – következményei.

A cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeit is rögzítenünk. Az esetek tipizálását kétféle módon végezzük. Az egyik kategóriarendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és holokauszttagadás.

A másik csoportosításkor a *Nézzünk szembe a tényekkel!* című útmutató ajánlása alapján a következő hétféle cselekménytípust különböztetjük meg¹⁰:

- Emberölés: halált okozó, személy elleni támadás
- Súlyos fizikai erőszak
  - személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat
  - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás
  - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek élete veszélybe kerül
  - bombák és levélbombák
  - emberrablás
- Támadás
  - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos
  - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet
  - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is beleértve, amikor a dobás célt téveszt

- Rongálás
  - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt
  - tulajdon meggyalázása
  - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet
- Fenyegetés
  - egyértelmű és konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés
  - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt
  - zaklatás
  - rágalmozás
- Gyűlöletbeszéd
  - nyilvános gyűlöletbeszéd
  - virtuális gyűlöletbeszéd
  - sértő magatartás
  - egynél több címzettnek elküldött sértő írás
  - gyűlöltbeszéd az irodalomban és a zenében
- Diszkriminációs esetek

Elsődleges fontosságúnak tartjuk a gyűlöletcselekmények kontextusba helyezését is. Ezek az incidensek ugyanis nem légtüres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amelyben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó (Perry 2001, 8). A statisztikai adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.¹¹ Az idősoros adatok elemzésekor pedig gondot fordítunk az események dinamikájának bemutatására.

¹⁰ CEJL 2012, 10–12

¹¹ Eppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) a Rágalmazásellenes Liga (ADL) jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK – 2020. MÁJUS

A Tett és Védelem Alapítvány májusi monitoringtevékenysége során két antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, melyek a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartoztak.

GYŰLÖLETBESZÉD

Gyalázkodó antiszemita felirat a Fővám téren

Forrás: Tett és Védelem

2020. május 3-5. Bejelentés érkezett a Tett és Védelem Alapítványhoz májusharmadikán, mely szerint Budapesten a Fővám téri villamosmegállóban Szabó Tímeát - vélhetően a Párbeszéd Magyarországért párt társelnökét, független országgyűlési képviselőt - gyalázó feliratot helyeztek el.

A kiragasztott feliraton a következő szöveg szerepelt:

„SZABÓ TÍMEA A LEGUNDORÍTOBB ZSIDÓ KURVA”

Alapítványunk munkatársai a bejelentést követő napon a helyszínre érve már nem találták a feliratot.

forrás: tev.hu

Újabb gyűlöletkeltő felirat Budapesten, ezúttal a Döbrentei téren

Forrás: Tett és Védelem

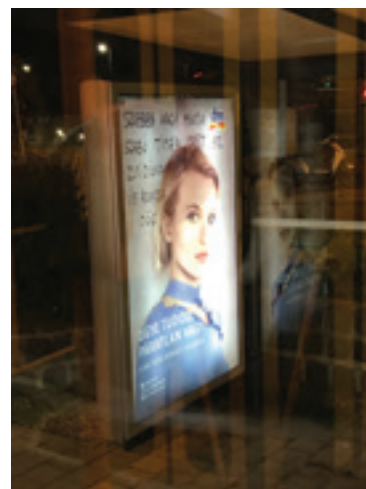
2020. május 30. A TEV forródrótján (+36 1 510 0000) érkezett lakossági bejelentés alapján jutott tudomásunkra, hogy egy fotón gyűlöletre uszító felirat látható egy reklámtáblán.

Valószínűleg ezúttal is a Párbeszéd Magyarországért politikusa volt a célpont.

Az összefirkált reklámtábla a Döbrentei téren egy villamosmegállóban található. Erre írta rá valaki a következő gyűlöletkeltő szöveget:

„SZEBB VAGY MINT A SZABÓ TÍMEA,
MERT AZ ZSIDÓNAK IS RONDA DÖG”

Alapítványunk azonnal felvette a kapcsolatot a reklámtáblát üzemeltető fővárosi céggel kérve a gyalázkodó szöveg eltüntetését. Amennyiben a tulajdonos 3 napon belül nem rendelkezik annak eltávolításáról, úgy a TEV önkéntesei megtisztítják a reklámfelületet a gyalázkodó tartalomtól.

forrás: tev.hu

Feltételezésünk szerint a két antiszemita felirat, a hónap eleji és a hónap végi készítője valószínű, hogy ugyanaz a személy. Erre a gyanúra, többek között a betűk formája, az írás stílusa és a helyszín hasonlósága, a villamosmegálló ad okot.

TOVÁBBI GYŰLÖLETCELEKMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány monitoringtevékenysége során 2020 májusában egy olyan esetet azonosított, amely bár gyűlöletcselekmény, az időpontja ismeretlen, vagy jelentéktelensége illetve az antiszemita szándék egyértelműségének hiánya miatt nem képezi részét a statisztikának.

Raffay Ernő történész furcsa könyvajánlója a Magyar Nemzetben

Forrás: magyarnemzet.hu

2020. május 19. A sokak által antiszemitának tartott Raffay Ernő történész Révay Mór Jánosné: *A bolsevizmus napjai* című könyvét ajánlja a Magyar Nemzet online kiadásában. (A könyvet Szakács Árpád szerkesztette.)

Az egész rövid recenzióra jellemző, ahogy Raffayra is mindig jellemző volt az óvatos és homályos fogalmazás.

A könyv, amiben az író a 1918-19. évi élményeit írja le 1936-ban jelent meg először. Raffay előtte hivatkozik a nagy előd Tormay Cécile emlékezéseire a hírhedt Bujdosó könyvre, amit 1920-

ban adtak ki. (Tormay antiszemitizmusáról utoljára a februári jelentésünkben az új Nemzeti alaptanterv kapcsán írtunk.)

Ezután így folytatja: *Tormay Ceciliát a „felszabadulás” (sic!) után antiszemitizmussal vádolták, pedig csak néven nevezte a megnevezhetetleneket.*

Vajon kikre gondolt a történész, kik azok a „megnevezhetetlenek”?

Raffay olvasva a könyvet meglepődik azon, hogy a férjéhez hasonlóan zsidó származású *zsidó nemzetiség hölgy és magyar hazafi (...) helyenként azokban a témakörökben, amelyek miatt Tormayt antiszemitázzák, Révayné még keményebben, határozottabban fogalmaz.*

Végül ezzel zárja az írását: *Révayné és Tormay könyveit el kell olvasnia mindenkinek, hogy megérthessük a veszélyt, a belső ellenség tevékenységét. Mindkettő bizonyítja, kik voltak a kereszténység és a magyar nemzetállam ellenségei. Akkor és most.*

Mi a veszély és ki a belső ellenség, akkor és most? Kik a kereszténység és a magyar nemzetállam ellenségei, akkor és most?

forrás: magyarnemzet.hu

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

Kulcsár Gergelyt kizárták a Jobbikból

Forrás: media1.hu, merce.hu

2020. május 22. A képviselőt – aki évekkel ezelőtt beleköpött a zsidók emlékére állított vascipők egyikébe – lemondatta volna a Jobbik, de ő erre nem volt hajlandó – írja a *Dehír.hu*.

Mint ismert, Kulcsár Gergely 2011-ben beleköpött a Dunába lőtt zsidók emlékére állított vascipők egyikébe. Emiatt tavaly ősszel visszalépett, vagy más értelmezés szerint visszaléptették a debreceni képviselő-jelöltségtől, ugyanakkor a Jobbik hajdú-bihari listáján befutó helyet kapott, így a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlésben képviselő lett.

Erről mondatta volna le a Jobbik elnöksége, de a képviselő ezt nem tette meg, hanem február végén egy rövid közleményt juttatott el a sajtónak, ebben azt írta, „a képviselői munkámat az egyetlen eskümhöz híven folytatni kívánom.”

Állítólag a kizárás már március 6-án megtörtént, a Jobbik azonban erről eddig nem adott tájékoztatást.

„Ez most nagy meglepetés számomra. Semmilyen értesítést nem kaptam a párttól a kizárásról, de még arról sem, hogy etikai eljárás folyik ellenem. Korábban erről mindig értesítették az érintettet, és meg is hallgatták, ez így teljesen jogszerűtlen. Nem tudom, hogy sikerült ezt így végigvinni, de annyira nem lep meg a Jobbik működését látva” - fogalmazott a politikus.

forrás: dehír.hu - Kulcsár Gergely (jobbra)

EGYÉB HÍREK

A járvány miatt nőtt az idegenellenesség és az antiszemitizmus

Forrás: neokohn.hu

2020. május 8. Az ENSZ főbiztosa szerint az elmúlt hónapokban megszorodtak a gyűlölködő megnyilvánulások, online és személyes formában is.

„A járvány előrehaladtával megjelentek az antiszemita konspirációs teóriák, annak ellenére, hogy világszerte nagyon súlyosan érintette a járvány a zsidó közösségeket. Az egyik legnépszerűbb összeesküvés elmélet az volt, hogy a zsidók találták ki a járványt, hogy nagy pénzt keressenek az ellenszeren.”

De nem csak online terjed az antiszemitizmus, hanem az utcákon is, ezért például Amerikában Donald Trump harcot hirdetett a zsidóellenes gyűlöletcselekmények ellen.

A negatív jelenségre pénteken az ENSZ főtitkára Antonio Guterres is reagált, aki arra szólította fel az országokat, hogy „tegyenek meg mindent” annak érdekében, hogy visszaszorítsák a válság óta mindent elárasztó „gyűlölet hullámot”.

„A járvány óta megnőtt az idegenellenesség az interneten és az utcákon is. Tele vannak az oldalak antiszemita konspirációs elméletekkel és a vírushoz köthető muszlimellenes támadások is történtek” – jelentette ki a főbiztos.

Külön felszólította a közösségi oldalak vezetőit, hogy távolítsák el a gyűlölködő, nőgyűlölő, rasszista bejegyzéseket az oldalairól.

A magyar internetezők a koronavírus-világjárvány terjedéséről

Forrás: 24.hu

2020. május 12. A világhálón megjelent több ezer hozzászólás alapján vizsgálta meg a SentiOne kutatócsapata, hogy mit

gondolnak a magyar internetezők a koronavírus-világjárvány terjedéséről. Megvizsgálta, hogy a vírussal kapcsolatban milyen vélemények rajzolódnak ki az egyes társadalmi csoportokról az online kommentek tükrében.

Ebből kiderült, hogy minden második hozzászólás valamelyik társadalmi csoportot hibáztatja a vírus kiterjedésével vagy elterjedésével kapcsolatban. Ezeknek a kommenteknek egy jó része rasszista hangvételű, ezt az új jelenséget pandémiás rasszizmusnak nevezik.

A vizsgálat január 1-től április 15-ig zárólag elemzi a magyar nyelven elérhető kommenteket, amelyben megjelennek a vizsgálati mintához kötődő kulcsszavak a koronavírussal kapcsolatban (kínaiak, idősök, koronavírus). Az internetezők összesen csaknem 22 ezer hozzászólásban alkottak véleményt a különböző társadalmi csoportokkal kapcsolatban. A majdnem 22 ezer hozzászólást 10 százalékos véletlen mintán – 2348 komment – elemezték. Főleg a Facebookon és a különböző weboldalakon, híroldalakon formáltak véleményeket.

A kutatás két kategóriában, hat társadalmi csoportra összpontosít: 1. Nemzetiségek: kínaiak, arabok, olaszok. 2. Kisebbségi társadalmi csoportok: idősök, zsidók, romák. (Mi itt most csak a zsidókról alkotott véleményekkel foglalkozunk.)

A zsidósággal kapcsolatban a hibáztatás került előtérbe. Ebbe a kategóriában azok a vélemények tartoznak, melyek szerint a zsidó emberek tehetnek erről a járványról. A „zsidó vírus” és a „zsidó korona” jelzők megjelenése a pandémiás rasszizmus jele. *Ez egy zsidó trükk arra, hogy bedöntsék az amúgy sem rózsás gazdaságot* – olvasható egy híroldalon megjelent véleményben.

Az Izraelben történő karantén és lezárások a netezők 28 százalékát foglalkoztatta a témában. A véleményekben magas arányban jelen lévő rasszizmus, összeesküvés-elméletek, és hibáztatás kategóriák jelenléte igazolja a több kutatás által alátámasztott, a magyar társadalomban mélyen gyökerező zsidókkal szembeni előítéletességet.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ELJÁRÁSBAN KEZDEMÉNYEZETT ÜGYEI

Alapítványunk május hónapban új eljárást nem kezdeményezett és a korábbi eljárásainkkal kapcsolatban sem történt előrelépés.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A *Kategória* rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Sorszám	Dátum	Esemény	Kategória
1.	május 3-5.	Gyalázkodó antiszemita felirat a Fővám téren	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Gyűlöletbeszéd
2.	május 8.	A járvány miatt nőtt az idegenellenesség és az antiszemitizmus	Egyéb hírek
3.	május 12.	A magyar internetezők a koronavírus-világjárvány terjedéséről	Egyéb hírek
4.	május 19.	Raffay Ernő történész furcsa könyvajánlója a Magyar Nemzetben	További gyűlöletcselekmények
5.	május 22.	Kulcsár Gergelyt kizárták a Jobbikból	Hivatalos és civil reakciók
6.	május 30.	Újabb gyűlöletkeltő felirat Budapesten, ezúttal a Döbrentei téren	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Gyűlöletbeszéd

---

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Liga, mint európai szervezet helyi partnerekkel együttműködésben végzi munkáját. Magyarországi partnere a Tett és Védelem Alapítvány, amely zsidó szervezetek civil kezdeményezése és a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus ért, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

FORRÓDRÓT (+36 1) 5 1 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot

és Facebook-oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtjük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:

Cím: 1082 Budapest, Baross utca 61.

Tel: +36 1 267 57 54, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>, info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. 2011 Audit of Anti-Semitic Incidents.

CEJI, 2012. Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához. Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. Hate Crime. Impact, Causes and Responses. London: SagePublications.

Community Security Trust (CST). 2013. Antisemitic Incidents Report 2012.

Levin, Jack és McDewitt, Jack. 1999. Hatecrimes. In Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. Hate Crime Laws. A Practical Guide. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Tett és Védelem Liga,
Szalai Kálmán titkár

Szerkesztők: Nádasi Krisztián vezető kutató,
Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoport
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, a Tett és Védelem Alapítvány
és a Brüsszel Intézet jogi képviselője
Bodó Gábor kutató, Brüsszel Intézet
Monitoring Csoportjának tagja
Tóth Gábor kommunikációs szakértő

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus,
Tett és Védelem Liga Elnöke
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak,
a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő
irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a
jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag
a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a
forrás pontos megjelölésével.

2020 Budapest

TETT ÉS VÉDELEM LIGA

1040 Brüsszel, Rue de Froissart 109.
<http://www.apleu.org>

